

Q

Els escriptors i el riu

JOAN F. MIRA

Això era un periodista que, en el curs d'una entrevista llarga, em preguntava: "Creu que la recepció que ha tingut la seua obra a Catalunya i al País Valencià ha estat suficient? Hi ha veritablement un intercanvi literari 'normal', d'una banda a l'altra de l'Ebre?". El riu, i els escriptors a banda i banda: una llengua, una literatura, i un riu entremig. Escriptors valencians que es lamenten que al nord del riu no són llegits ni coneixuts. El prejudici. I jo que li responc, al periodista, aproximadament: Que no estic tan convençut que hi haja prejudicis dels catalans envers els valencians. Que el gran prejudici és el de la societat valenciana contra els seus propis escriptors en la llengua pròpia: a la premsa, a la ràdio, a la televisió, al govern del país, a les institucions públiques, a les llibreries, a les biblioteques. Que els escriptors d'aquest país són totalment ignorats per la seua societat i són més ben rebuts a Catalunya que a casa pròpia. Com ara el grapat de valencians que allà són respectats i tenen una influència important en la vida cívica i cultural. Els directors d'*Avui* i de *Vilaweb*, per exemple, són valencians, Vicent Sanchis i Vicent Partal. O escriptors com Enric Sòria o Isabel-Clara Simó, residents a Barcelona. O Ferran Torrent, que ven molts més exemplars a Catalunya que al País Valencià. O Josep Piera, o Vicent Alonso. O jo mateix. I contaré un cas extrem i és que, amb motiu de la traducció dels Evangelis, a Barcelona em van fer prop de trenta entrevistes de ràdio, premsa i televisió, i a València no m'n van fer cap: zero (només aquest diari en va reproduir una, feta a Barcelona). El mateix llibre fet pel mateix escriptor, valencià, i a més escrit ben clarament "en valencià". El veritable prejudici està ací, entre nosaltres. En tot cas, que hi haja set o vuit escriptors valencians perfectament coneixuts, reconeixuts i respectats a Catalunya, això és fantàstic, i no havia passat mai. A pesar del riu Ebre. En una altra època, però, a Castelló i a València dedicaven carrers a Verdaguier i a Àngel Guimerà amb tota normalitat. Ara això és inimaginable. I no sé si també part de la resposta. La meua resposta, en tot cas, es va acabar ací, en la versió sintètica de l'entrevistador.

Llengua

ÀNGEL SÁNCHEZ

DEL COSTAT DE LA RAÓ I LA CIÈNCIA. Germà Colon, catedràtic de Filologia Romànica de la Universitat de Basilea, va fer el 15 de novembre a la Universitat Jaume I el discurs inaugural dels actes de commemoració del 75è aniversari de les Normes de Castelló. Colon va elogiar la dignificació que aquell acord ortogràfic atorgà al valencià, el seu sentit unitari amb el conjunt de la llengua catalana i l'aposta pel costat de "la raó i la ciència". Després de propugnar, per a les acadèmies, una actitud conciliadora "si volen ser efectives", conclougué: "No separem el que per naturalesa és i sempre ha sigut una unitat i que és a la base de les Normes de Castelló". En la imatge, Germà Colon aquell dia amb la presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, Ascensió Figueres.

75 anys d'eficàcia

Els impulsors de les Normes de Castelló, per damunt de divergències polítiques, van fer possible la dignificació del valencià

FRANCESC PÉREZ I MORAGÓN

De vegades sentís algú que se'n queixa: "Hi ha massa commemoracions; passem la vida celebrant aniversaris". És així exactament? No ho sé, crec que caldria jutjar cada cas separadament a fi de poder decidir amb un mínim d'equanimitat quins aniversaris tenen una veritable utilitat civil i quins responen només a una estratègia o a una altra d'origen institucional o merament personal. En qualsevol cas, em sembla plenament justificat que d'una manera aïllada, seguint el ritual de les xifres cronològiques, es recordi enguany públicament l'acord històric del 1932, com ho han fet les universitats públiques valencianes i com ho fan ara l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i l'Institut d'Estudis Catalans. Més encara, crec que la significació transcendental d'aquell fet hauria de ser molt més divulgada, perquè sense aquest la difusió escrita, l'ensenyament i l'aprenentatge del valencià, el mateix procés de normalització del seu ús —per mi que que haja estat—, haurien estat impossibles o molt difícils.

La commemoració obliga a pensar en les persones que construïren aquell acte simbòlic, pel qual s'adoptava, amb algunes variants,

la normativa ortogràfica oficialitzada per l'Institut d'Estudis Catalans anys enrere i de seguida utilitzada per diversos escriptors, periòdics i editorials del País Valencià. Hi hagué nombrosos signants de les normes ratificades a Castelló de la Plana aquell desembre del 1932, sobre els quals, com sobre la resta de l'episodi, ha donat moltíssima clarietat Vicent Pitarch amb les seues investigacions, però abans hi hagué uns protagonistes que prengueren la de-

un grup de persones que potser pensaven de manera distinta sobre algunes coses importants —pensem, per exemple, en un Huguet que era republicà d'esquerra, mentre que Reig fou diputat per la Lliga—, i que fins i tot en qüestions ortogràfiques i lingüístiques podien tenir preferències divergents, però que sabent situar per davant de tot la necessitat inexorable de proporcionar a la societat en què vivien un instrument normatiu que permetera un ús escrit més freqüent de la llengua.

Hi hagué, doncs, uns protagonistes individuals, però, en la meua opinió, la seua coincidència responia a una situació política que l'exigia. La República, proclamada l'abril de l'any anterior, havia obert el camí per a unes expectatives de normalització lingüística que a Catalunya resultava més fàcil d'acomplir, perquè hi havia un grau de consciència nacional molt més elevat i uns precedents molt pròxims que s'havien desenvolupat durant la Mancomunitat, mentre que al País Valencià, a més de la dificultat de partida que suposava un nivell molt inferior de consciència, hi havia un altre entrebanc: la falta d'una normativa ortogràfica acceptada majoritàriament.

Passa a la pàgina 2

La commemoració obliga a pensar en les persones que construïren aquell acte simbòlic

ció de parlar sobre la possibilitat d'acord i feren els passos necessaris per a evitar obstacles i controvèrsies. El director de *Las Provincias*, Teodor Llorente i Falcó, en un article en el seu diari, esmentava nominalment i per aquest ordre, pel paper que havien fet en l'èxit del projecte, Emili Gómez Nadal, Àngel Sánchez Gozalbo, Lluís Revest i Corzo, Gaetà Huguet i Segarra, Joaquim Reig, Adolf Pizcueta i Salvador Carreres Zacarés. En definitiva,